

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.7(2)/2.2024.28

UDC 37.091.12.011.3:005.336.4

TEACHER'S PEDAGOGICAL SKILLS AS A BASIS FOR EFFECTIVE LEARNING IN THE CONTEXT OF MODERN EDUCATIONAL CHALLENGES

Yang Jingwen

PhD student in Pedagogy,
Dragomanov Ukrainian State University,
9, Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0008-7774-694X>
e-mail: yangjingwen59@gmail.com

Ivan Vedmedenko

PhD student in Pedagogy,
Dragomanov Ukrainian State University,
9, Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0007-9235-2642>
e-mail: Jony.Silenc@gmail.com

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of pedagogical skills as a key factor in the effective professional activity of teachers in the modern educational environment. Pedagogical skill is considered as an integrated quality of a teacher's personality, which combines deep professional knowledge, a high level of practical skills, developed emotional intelligence and personal qualities necessary for successful teaching and upbringing of students. In the context of constant changes and development of educational standards, it is noted that pedagogical skills ensure the teacher's ability to adapt flexibly, stimulate students' motivation to learn and promote their comprehensive development.

The main factors influencing the formation and development of pedagogical skills are identified, including innovative pedagogical practices, the process of digitalization, the need to develop critical thinking, and the formation of an inclusive environment. The author analyzes how modern challenges, including the rapid integration of digital technologies and growing demands for inclusiveness in education, require updated approaches to the professional development of teachers. This, in turn, poses new challenges for teachers to continuously improve their professional skills and working methods.

Particular attention is paid to the importance of introducing innovative methods in the process of teacher training. The importance of developing emotional intelligence, the ability to introspect and psychological stability is emphasized, which help teachers to adapt more effectively to change and maintain a positive emotional background, which is the key to preventing professional burnout. It is noted that the emotional stability of the teacher directly affects the quality of the educational process, forming a healthy emotional climate in the classroom and promoting productive interaction with students.

The conclusions emphasize the need to create comprehensive in-service training programs focused on the development of teachers' pedagogical skills and their adaptation to modern requirements. Such programs will contribute to raising the professional level of teachers, their ability to adapt flexibly in the educational process and effectively perform educational tasks focused on the development of students in a modern globalized society.

Key words: pedagogical skills, professional competence of a teacher, emotional intelligence, overcoming professional burnout, pedagogical innovations, professional growth, educational environment, digitalization of education.

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.7(2)/2.2024.28

УДК 37.091.12.011.3:005.336.4

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ВИКЛИКІВ

Ян Цзінвень

здобувачка третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0008-7774-694X>
e-mail: yangjingwen59@gmail.com

Ведмеденко І. О.

здобувач третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0007-9235-2642>
e-mail: Jony.Silenc@gmail.com

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз педагогічної майстерності як ключового чинника ефективної професійної діяльності вчителя в сучасному освітньому середовищі. Педагогічна майстерність розглядається як інтегрована якість особистості педагога, що поєднує в собі глибокі професійні знання, високий рівень практичних умінь, розвинений емоційний інтелект та особистісні якості, необхідні для успішного навчання та виховання учнів. У контексті постійних змін і розвитку освітніх стандартів зазначено, що педагогічна майстерність забезпечує здатність вчителя до гнучкої адаптації, стимулює мотивацію учнів до навчання і сприяє їхньому всебічному розвитку.

Визначено основні чинники, що впливають на формування та розвиток педагогічної майстерності, включаючи інноваційні педагогічні практики, процес цифровізації, необхідність розвитку критичного мислення, формування інклюзивного середовища. Аналізується, як сучасні виклики, зокрема швидка інтеграція цифрових технологій та зростаючі вимоги до інклюзивності в освіті, вимагають оновлення підходів до професійного зростання педагогів. Це, у свою чергу, ставить перед вчителями нові завдання щодо постійного вдосконалення своїх професійних навичок і методів роботи.

Особливу увагу приділено значенню впровадження інноваційних методів у процес підвищення кваліфікації вчителів. Підкреслюється важливість розвитку емоційного інтелекту, здатності до самоаналізу та психологічної стійкості, які допомагають вчителям ефективніше адаптуватися до змін і підтримувати позитивний емоційний фон, що є запорукою запобігання професійному вигоранню. Зазначено, що емоційна стабільність вчителя безпосередньо впливає на якість навчально-виховного процесу, формуючи здоровий емоційний клімат у класі та сприяючи продуктивному взаємодії з учнями.

У висновках наголошується на необхідності створення комплексних програм підвищення кваліфікації, орієнтованих на розвиток педагогічної майстерності вчителів, а також на їхню адаптацію до сучасних вимог. Такі програми сприятимуть підвищенню професійного рівня педагогів, їхній здатності до гнучкої адаптації в освітньому процесі та ефективному виконанню освітніх завдань, орієнтованих на розвиток учнів у сучасному глобалізованому суспільстві.

Ключові слова: педагогічна майстерність, професійна компетентність учителя, емоційний інтелект, подолання професійного вигорання, педагогічні інновації, професійне зростання, освітнє середовище, цифровізація освіти.

Вступ та сучасний стан проблеми дослідження. Педагогічна майстерність займає центральне місце у професійній діяльності вчителя і є визначальним фактором для забезпечення якісної освіти. Це поняття охоплює широкий спектр якостей і умінь, які дозволяють педагогу ефективно організовувати навчальний процес, впливати на формування учнів як особистостей, забезпечувати розвиток їхнього критичного мислення та інтелектуального потенціалу. Сучасні тенденції в освітньому середовищі вимагають від учителя не лише глибокого володіння предметом, але й здатності до адаптації, інноваційного підходу в роботі, емоційної стійкості та гнучкості в міжособистісних стосунках. Саме ці аспекти підкреслюють важливість педагогічної майстерності як комплексної компетентності, що інтегрує знання, навички, цінності та педагогічну культуру [4].

В умовах реформування освітньої системи України, зокрема впровадження Концепції Нової української школи, роль педагога зазнала значних змін. Нині вчитель не лише транслює знання, але й виступає фасилітатором, наставником та коучем, який допомагає учням розвивати навички самостійного навчання, критичного мислення та креативності. Відповідно, педагогічна майстерність виходить за межі традиційного підходу до викладання і стає важливим елементом сучасної освіти, орієнтованої на компетентнісні результати, розвиток особистісного потенціалу учнів та їх підготовку до життя у швидкозмінному світі.

У контексті цих змін педагогічна майстерність включає не лише володіння методиками навчання, а й вміння адаптувати освітні практики до сучасних викликів, таких як діджиталізація, дистанційне навчання, інклюзія, розвиток емоційного інтелекту та комунікативної компетентності. Педагог, який володіє цими навичками, здатен не тільки ефективно передавати знання, але й створювати сприятливе середовище для розвитку особистості кожного учня, враховуючи його індивідуальні потреби та особливості.

Питання педагогічної майстерності вже тривалий час залишається у центрі уваги науковців. Її основи, як важливий компонент професійної підготовки педагога, висвітлено в роботах таких дослідників, як Є. Барбіна, Т. Вахрушева, І. Зязюн, В. Крутецький, Л. Загородня, Л. Кайдалова та інших. Проблематика змісту, методів і форм формування педагогічної майстерності вчителів стала об'єктом досліджень І. Андріаді, І. Зязюна, Л. Крамущенко, П. Лузана, А. Маркової, Н. Теличко, В. Теслюка, Л. Шовкун та інших учених.

Зокрема, І. Зязюн глибоко досліджував теоретичні аспекти педагогічної майстерності, її сутність і структуру. Він аналізував шляхи формування готовності майбутніх педагогів до професійного самовдосконалення й саморозвитку, що є важливим підґрунтям для ефективно педагогічної діяльності [7]. У свою чергу, Н. Бутенко, Л. Крамущенко, Н. Кузьміна акцентували увагу на педагогічних здібностях, виокремлюючи їх на загальні та спеціальні. Н. Теличко зробила вагомий внесок у розробку теоретичних і методичних основ формування педагогічної майстерності, зосереджуючись на особливостях підготовки вчителів початкової школи [6].

Попри велику кількість досліджень і наукових праць, присвячених педагогічній майстерності, процес її формування в умовах сучасної освіти залишається складним завданням. Поряд із розвитком традиційних педагогічних компетентностей, сучасний учитель повинен володіти такими якостями, як гнучкість, адаптивність, креа-

тивність і здатність до швидкого реагування на зміни. Це передбачає постійну роботу над самовдосконаленням, участь у професійних тренінгах, семінарах і курсах підвищення кваліфікації, що допомагають педагогам розвивати свої навички та залишатися конкурентоспроможними в умовах стрімко мінливого освітнього середовища.

Тож, сучасна педагогічна майстерність – це синергія багатьох складових, які включають не лише професійні знання та методичні уміння, а й здатність до інновацій, комунікативні навички, емоційну стійкість та безперервний професійний розвиток.

Мета і завдання дослідження. Метою цього дослідження є визначення шляхів удосконалення педагогічної майстерності сучасних учителів через впровадження інноваційних методик, розвиток емоційної компетентності та підвищення професійної ефективності в умовах цифрової та інклюзивної освіти.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі **завдання**: 1) проаналізувати наукову літературу з питань педагогічної майстерності, особливо в контексті її розвитку в умовах цифровізації та інклюзії; 2) визначити ключові компоненти педагогічної майстерності, такі як професійна компетентність, емоційний інтелект та педагогічна техніка, що відповідають вимогам сучасної освіти; 3) дослідити вплив цифрових технологій на педагогічну діяльність та розвиток емоційної компетентності вчителя; 4) розробити рекомендації для вдосконалення педагогічної майстерності вчителів шляхом інтеграції інноваційних методик та емоційного інтелекту в освітній процес.

Реалізація зазначених завдань передбачає застосування теоретичних та емпіричних **методів дослідження**, зокрема аналізу науково-методичної літератури, спостереження за навчальним процесом і рефлексивних методів для оцінки результатів впровадження новітніх підходів у педагогічну практику.

Це дослідження спрямоване на поглиблення розуміння сучасних методів і підходів до вдосконалення педагогічної майстерності, що дозволить підвищити ефективність професійної діяльності вчителів та забезпечити якісну освіту в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічна майстерність учителя передбачає здатність організувати свою діяльність на високому рівні. Володіння досконалими навичками викладання забезпечує ефективність професійної діяльності, сприяє розкриттю особистісного потенціалу в умовах творчої праці та дозволяє отримувати задоволення від спілкування з талановитими учнями [11]. Як зазначає Н. Теличко, на етапі досягнення майстерності формується особлива властивість професійної діяльності – здатність інтегруватися в будь-який науково-практичний контекст, використовувати накопичений досвід та інформацію для вирішення професійних завдань і власного розвитку [8].

Педагогічну майстерність можна також охарактеризувати як «високе мистецтво виховання і навчання, що постійно вдосконалюється, доступне кожному педагогу, який працює за покликанням і любить дітей». Н. Кузьміна розглядає її як найвищий рівень виконання професійної діяльності, який базується на сформованих уміннях педагога. У свою чергу, І. Зязюн визначає педагогічну майстерність як комплекс особистісних властивостей, що дозволяють організувати професійну діяльність на рефлексивній основі. На його думку, вона виступає як найвищий рівень педагогічної діяльності, що характеризує її якість, а також як прояв творчої активності вчителя, яка забезпечує психологічні механізми успішності діяльності [1]. Таким чином, педагогічна майстерність можна трактувати як готовність педагога до ви-

сокопрофесійного виконання своїх обов'язків, поєднуючи творчість, креативність, важливі професійні якості та любов до дітей.

Для ефективної підготовки студентів до виконання ролі вчителя в умовах Нової української школи важливо чітко визначити структуру педагогічної майстерності. У цьому контексті особливе значення має думка Н. Теличко [8], яка виділяє дві ключові складові педагогічної майстерності: особистісну та діяльнісну. Дослідниця наголошує на їхній тісній взаємозалежності, підкреслюючи, що вони гармонійно співвідносяться на кожному етапі підготовки та професійного вдосконалення педагога (рис. 1).

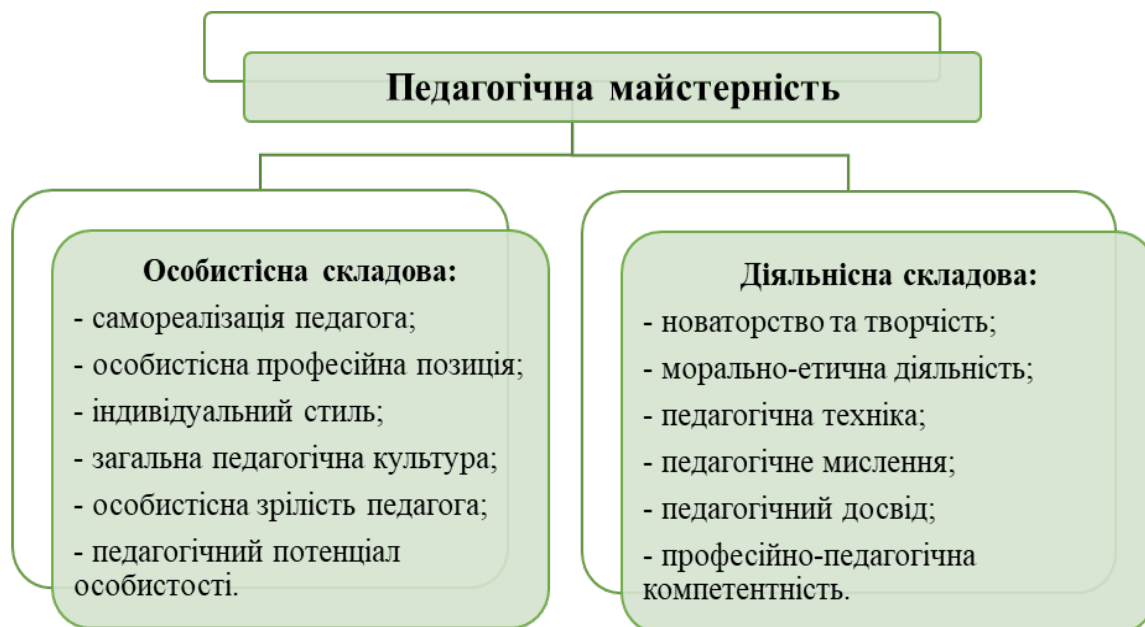

Рис. 1. Складові педагогічної майстерності (за Н. Теличко).

У сучасних умовах, коли відбувається глобальна цифровізація освітнього процесу, зростає важливість використання новітніх технологій у навчанні. Педагогічна майстерність тепер включає в себе не лише знання предмета та традиційні методи навчання, але й уміння інтегрувати цифрові інструменти в освітній процес, створювати інтерактивні освітні середовища та використовувати онлайн-ресурси для підвищення ефективності навчання [5]. Це вимагає від педагога високого рівня інформаційно-цифрової компетентності, здатності до самонавчання та постійного оновлення знань. Таким чином, педагогічна майстерність стає процесом безперервного професійного розвитку, який охоплює як традиційні аспекти педагогічної діяльності, так і нові підходи, що відповідають сучасним викликам освіти [3].

Одним із ключових аспектів сучасної педагогічної майстерності є розвиток емоційного інтелекту вчителя. Сьогодні важливість емоційної стійкості, емпатії та здатності до управління власними емоціями стає дедалі більш очевидною, адже ці риси впливають на загальний клімат у класі та якість освітнього процесу. Дослідження показують, що учителі, які демонструють високий рівень емоційного інтелекту, здатні створювати позитивну атмосферу в класі, стимулюючи учнів до активного навчання та розвитку їхнього потенціалу. Емоційна компетентність педагога також сприяє запобіганню професійному вигоранню, яке стає дедалі актуальнішою проблемою у світі освіти.

Педагогічна майстерність у сучасних умовах є складним і багатоаспектним феноменом, який включає не лише традиційні елементи професійної діяльності педагога, але й нові компоненти, обумовлені трансформаціями в освіті та суспільстві. У сучасній науковій думці педагогічна майстерність трактується як інтегральна характеристика особистості вчителя, яка включає його високий рівень професійної компетентності, емоційну стабільність, здатність до рефлексії та використання новітніх технологій у навчальному процесі. Важливими аспектами є педагогічні здібності, творчий підхід, здатність до адаптації в умовах швидких змін в освітньому середовищі.

Педагогічна майстерність є багатовимірним утворенням, яке охоплює такі ключові компоненти:

1. *Професійна компетентність.* Це центральний компонент, який забезпечує високу якість викладання. Сучасний учитель повинен не лише мати глибокі знання свого предмета, але й розуміти психологічні та соціальні механізми навчання і виховання. Професійна компетентність сьогодні виходить за межі традиційного поняття і включає цифрову грамотність, здатність інтегрувати технології у навчальний процес, а також готовність до постійного оновлення знань у відповідь на вимоги часу. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) стає не просто бажаним, а необхідним елементом професійної компетентності педагога. Це дозволяє вчителям модернізувати навчальні методики, покращувати доступ до освітніх ресурсів та індивідуалізувати підхід до кожного учня [10].

2. *Педагогічні здібності.* Вчитель у сучасному освітньому середовищі повинен мати набір особистісних якостей, які забезпечують успішну взаємодію з учнями, колегами та батьками. Серед ключових педагогічних здібностей виділяють емпатію, толерантність, комунікабельність, інтуїцію та креативність. Важливою стає здатність до швидкого налагодження контактів, забезпечення позитивного емоційного середовища в класі, а також вміння працювати з різними типами учнів, враховуючи їх індивідуальні особливості та потреби. Педагог повинен бути не лише передавачем знань, але й наставником, який допомагає учням знайти своє місце в суспільстві, розвивати свої сильні сторони та формувати життєві компетентності.

3. *Педагогічна техніка.* У широкому розумінні, це сукупність методів, прийомів і засобів, що забезпечують ефективність педагогічної діяльності. Вона включає не тільки вербальне і невербальне спілкування, але й уміння управляти своїми емоціями, інтонувати мовлення, використовувати жести та міміку для підсилення комунікативного ефекту. Педагогічна техніка охоплює також здатність регулювати свій психічний стан і тримати рівновагу в напружених ситуаціях, що особливо важливо у сучасних умовах зростання стресових факторів в освітній сфері. Висока культура мовлення, вміння підбирати точні слова та зберігати спокій у складних педагогічних ситуаціях є важливою складовою педагогічної техніки.

4. *Емоційний інтелект та педагогічний такт.* Емоційний інтелект, або здатність розпізнавати, розуміти і керувати емоціями, стає одним із найважливіших факторів педагогічної майстерності у сучасних умовах. Учитель з розвиненим емоційним інтелектом здатен ефективніше налагоджувати взаємодію з учнями, створювати позитивний емоційний клімат у класі, що сприяє продуктивному навчанню. Педагогічний такт – це мистецтво педагогічного впливу на учнів таким чином, щоб не знижувати їхню самооцінку, а навпаки, мотивувати до саморозвитку. Ця складова стає особливо важливою у роботі з учнями, які мають низький рівень мотивації або стикаються з труднощами у навчанні.

Однією з найважливіших тенденцій у сучасній педагогічній діяльності є впровадження новітніх технологій у навчальний процес. Діджиталізація освіти дозволяє учителям створювати інноваційні освітні середовища, де учні мають змогу самостійно опановувати навчальний матеріал, використовувати різні джерела інформації, інтегрувати міждисциплінарні знання та розвивати навички, необхідні для життя в цифровому суспільстві. Інтерактивні платформи, віртуальні класи, онлайн-курси та інші цифрові інструменти дозволяють створювати нові форми навчання, які відповідають вимогам сучасного світу.

Цифрові технології також значно підвищують можливості для персоналізації навчання, коли учитель може створювати індивідуальні програми для кожного учня залежно від його потреб та рівня знань. Це дозволяє більш точно враховувати індивідуальні особливості учнів, розвивати їхні сильні сторони та працювати над подоланням слабких місць.

Педагогічна майстерність передбачає постійний розвиток творчого потенціалу вчителя. Сучасні дослідження підкреслюють важливість креативності як одного з ключових компонентів успішної педагогічної діяльності. Творчий підхід дозволяє учителю знаходити нові методи та засоби для вирішення педагогічних завдань, стимулювати інтерес учнів до навчання, створювати оригінальні навчальні матеріали та використовувати нестандартні підходи для формування навчальних компетенцій у різних учнів [2].

Креативність в педагогічній діяльності також важлива для розв'язання складних ситуацій, які часто виникають у класі, коли стандартні підходи не дають бажаного результату. Використання нових методів навчання, таких як гейміфікація, проєктні роботи, дебати, дозволяють учням більше залучатися до навчального процесу, розвивати свої соціальні та комунікативні навички, а також формувати критичне мислення.

Одним із головних викликів для сучасного педагога є необхідність постійного професійного розвитку. В умовах швидких змін в освітньому середовищі, зокрема впровадження нових технологій, зміни освітніх стандартів та збільшення вимог до якості освіти, учителі повинні постійно підвищувати свій рівень компетентності, навчатися новим методам роботи та адаптуватися до нових умов. Для цього важливо використовувати можливості професійного розвитку через участь у тренінгах, курсах підвищення кваліфікації, конференціях та інших формах навчання.

Іншим викликом є робота з учнями, які мають особливі освітні потреби. Інклюзивна освіта ставить перед учителями завдання забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх дітей, незалежно від їхніх фізичних або психологічних особливостей. Це вимагає від педагога не тільки спеціальних знань і навичок, але й високого рівня емоційної стійкості, терпимості та здатності працювати в умовах багатоманіття.

Таким чином, педагогічна майстерність – це складний багатокомпонентний процес, що охоплює не лише традиційні педагогічні знання та навички, але й здатність педагога адаптуватися до нових викликів сучасного світу. В умовах глобалізації, діджиталізації та інклюзивності педагогічна діяльність стає дедалі складнішою, вимагаючи від вчителя високого рівня професійної гнучкості, вміння поєднувати різні методи та підходи, а також здатності до постійного самовдосконалення.

Здатність до творчості, креативного підходу та впровадження інновацій є важливими складовими педагогічної майстерності. Вони дозволяють вчителю створювати нестандартні навчальні ситуації, що стимулюють учнів до активної пізнавальної діяльності, розвитку їхнього критичного мислення та особистісного зростання. Використання інтерактивних методик, проєктних робіт, а також залучення учнів до

співпраці сприяє розвитку комунікативних навичок і соціальної адаптації учнів, що є надзвичайно важливим в умовах сучасного суспільства [9].

Значну роль у педагогічній майстерності відіграє також емоційна компетентність вчителя, його здатність керувати власними емоціями та розуміти емоційні стани учнів. Уміння створювати позитивний емоційний клімат у класі, підтримувати учнів у важких ситуаціях, проявляти емпатію та педагогічний такт є важливими для успішної реалізації навчального процесу.

Сучасні виклики в освітній сфері вимагають від педагога не тільки високої професійної майстерності, а й здатності до адаптації та постійного самовдосконалення. У зв'язку з активною діджиталізацією, змінами в суспільстві та необхідністю формування нових компетенцій у молоді, педагогам стає важливо інтегрувати інноваційні підходи у свою діяльність, адаптуючись до потреб сучасного учня. Розвиток професійної компетентності, педагогічних здібностей та емоційного інтелекту є ключовими складовими, що забезпечують успішну реалізацію педагогічної майстерності.

Для досягнення цих цілей, нижче наведені практичні рекомендації, які можуть стати корисними у вдосконаленні педагогічних навичок та побудові ефективного навчального процесу.

1. *Розвиток професійної компетентності:*

– Курси підвищення кваліфікації: Регулярна участь у навчальних заходах, орієнтованих на новітні освітні методики та технології.

– Інтеграція цифрових технологій: Використання інтерактивних платформ і цифрових інструментів для персоналізації навчання та розширення доступу до освітніх ресурсів.

2. *Зміцнення педагогічних здібностей:*

– Емоційно-інтелектуальні тренінги: Програми, спрямовані на розвиток емпатії, стресостійкості та ефективного комунікаційного стилю.

– Рефлексивні практики: Ведення педагогічного щоденника, обговорення складних випадків у роботі для вдосконалення навичок адаптації до потреб учнів.

3. *Удосконалення педагогічної техніки:*

– Вправи на розвиток виразності мови: Робота над інтонаційною гнучкістю та невербальними навичками для ефективного комунікування з учнями.

– Методи управління емоційним станом: Практики саморегуляції та релаксації, такі як дихальні вправи і короткі медитації.

4. *Розвиток емоційного інтелекту і педагогічного такту:*

– Соціально-емоційне навчання: Впровадження методик для розвитку у учнів позитивного ставлення та вміння будувати стосунки, що також допомагає вчителям краще розуміти емоційний стан класу.

– Інтерактивні вправи для самопізнання: Проведення занять з обміну позитивним досвідом, вправи на вербалізацію емоцій, які допомагають учням та вчителю знаходити спільну мову та уникати конфліктів.

Ці рекомендації допоможуть педагогу не лише розвивати ключові навички педагогічної майстерності, але й постійно вдосконалювати свою практику відповідно до вимог сучасного освітнього середовища.

Таким чином, педагогічна майстерність у сучасному світі охоплює як традиційні знання та вміння, так і здатність інтегрувати новітні технології та адаптуватися до змінних умов. Вона вимагає від педагога високого рівня професійної компетентності, креативності, емоційної стійкості та навичок ефективного спілкування, що

сприяють створенню інноваційного та підтримуючого середовища для навчання. Ці фактори визначають ефективність педагогічної діяльності та підсилюють взаємодію з учнями, допомагаючи їм досягати успіху в навчанні та особистісному розвитку.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Педагогічна майстерність у сучасному освітньому просторі є багатогранним і динамічним явищем, яке поєднує в собі професійну компетентність, творчий підхід, педагогічні здібності, техніку спілкування і емоційну стійкість вчителя. В умовах стрімких змін в освіті та впровадження новітніх технологій роль педагогічної майстерності зростає, оскільки вона визначає не тільки якість навчального процесу, але й ефективність взаємодії між учнем і вчителем, що впливає на розвиток учнів як особистостей.

Сучасна педагогічна майстерність потребує від вчителя не лише глибокого володіння предметом і методиками навчання, але й здатності адаптуватися до нових викликів, таких як діджиталізація освіти, інтеграція інклюзивних підходів, дистанційне та змішане навчання. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних методів та новітніх підходів до навчання стає необхідною умовою професійної діяльності вчителя. У цьому контексті педагог повинен бути гнучким, здатним адаптувати свої методики до нових вимог, враховувати індивідуальні особливості учнів, створювати для них персоналізовані навчальні траєкторії.

Особливого значення набуває розвиток емоційної компетентності педагога, яка дозволяє не тільки ефективно керувати власними емоціями, але й створювати сприятливий психологічний клімат у класі. Емоційний інтелект педагога дозволяє краще розуміти емоційні потреби учнів, забезпечувати підтримку у складних ситуаціях та стимулювати їх до саморозвитку. Це, своєю чергою, впливає на зниження стресу в навчальному процесі та підвищення мотивації учнів до навчання.

Педагогічна майстерність також тісно пов'язана з інклюзивною освітою, яка вимагає від педагога нових навичок та підходів до роботи з учнями, що мають особливі освітні потреби. Це вимагає постійного підвищення кваліфікації, вивчення нових методик та підходів, які дозволяють забезпечити рівний доступ до освіти для всіх учнів. Інклюзивні підходи вимагають від учителів високого рівня терпимості, емпатії та здатності до адаптації навчального процесу під індивідуальні потреби кожної дитини.

Одним із ключових викликів для сучасних педагогів є постійний професійний розвиток. В умовах швидких змін, впровадження нових технологій і стандартів, учителі повинні постійно оновлювати свої знання та вдосконалювати навички. Це можливо через участь у професійних тренінгах, курсах підвищення кваліфікації, участь у професійних спільнотах і обмін досвідом з колегами.

Подальші дослідження педагогічної майстерності мають зосередитися на пошуку ефективних підходів до впровадження цифрових технологій у навчальний процес, розвитку емоційної стійкості педагогів та їхньої готовності до роботи в інклюзивному середовищі. Поглиблене вивчення цих аспектів дозволить забезпечити більш якісну та сучасну освіту, яка відповідатиме потребам як учнів, так і суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Зязюн І. А. Педагогіка добра : ідеали і реалії : наук.-метод. посіб. Київ : МАУП, 2000. 312 с.
2. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача. Харків : НФаУ. 2009. 150 с.

3. Лаврінченко О. А. Історія педагогічної майстерності. Київ : СПД Богданова А.М., 2009. 328 с.
4. Максимчук І. А., Вощевська О. В., Сагач О.М., Височан Л. М., Степаненко Л. М., Матвієнко О. В. Система втілення багатоаспектного підходу в підвищенні педагогічної майстерності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Випуск 1 (129). С. 47-55.*
5. Матвієнко О. В., Степаненко Л. М., Височан Л. М., Височан З. Ю., Чорна Г. В., Максимчук І. А. Модель розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія №15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Випуск 1 (129). С. 64-71.*
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20>
7. Педагогічна майстерність : Хрестоматія : [навч. посіб.] / Упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; За ред. І. А. Зязюна. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 462 с.
8. Теличко Н. В. Теорія і методика формування основ педагогічної майстерності майбутнього учителя початкових класів : монографія. Київ : Кондор, 2014. 522 с.
9. Топузов О. М., Малихін О. В., Опалюк, Т. Л. Педагогічна майстерність : розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
10. Фоміна Л. Педагогічна майстерність викладача ЗВО – основа професійної компетентності. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 8 (26). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-1228-1242](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-1228-1242)
11. Bartkiv O., Smalko O. Formation of fundamentals of pedagogical skills of future teachers. *Scientific bulletin of uzhorod university. series: «pedagogy. social work»*. 2021. № 1(48). С. 24-28. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.24-28>

REFERENCES:

1. Zyazyun, I. A. (2000). *Pedahohika dobra : idealy i realiyi* [Pedagogy of good : ideals and realities]. Kyiv : MAUP [in Ukrainian].
2. Kaidalova, L. H., Shchokina, N. B. & Vakhrusheva, T. Yu. (2009). *Pedahohichna maisternist vykladacha* [Pedagogical mastery of the teacher]. Kharkiv : NFau [in Ukrainian].
3. Lavrinenko, O. A. (2009). *Istoriia pedahohichnoi maisternosti* [History of pedagogical mastery]. СПД Bohdanova A. M. [in Ukrainian].
4. Maksymchuk, I. A., Voschevska, O. V., Sahach, O. M., Vysochan, L. M., Stepanenko, L. M., & Matviienko, O. V. (2021). *Systema vtilennia bahatohaspektrnoho pidkhdou v pidvyshchenni pedahohichnoi maisternosti* [System of implementing a multifaceted approach to improving pedagogical mastery]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury (fyzyczna kultura i sport) – Scientific Journal of National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov. Series No. 15. Scientific-Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports) : zb. naukovykh prats, 1(129), 47-55*. Kyiv : Vydavnytstvo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].
5. Matviienko, O. V., Stepanenko, L. M., Vysochan, L. M., Vysochan, Z. Yu., Chorna, H. V. & Maksymchuk, I. A. (2021). *Model rozvytku pedahohichnoi maisternosti maibutnikh pedahohiv u protsesi profesiynoi pidhotovky* [Model of developing pedagogical mastery of future teachers in the process of professional training]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu*

imeni M. P. Drahomanova. Serii № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kultury (fizychna kultura i sport) – *Scientific Journal of National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov. Series No. 15. Scientific-Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports)* : zb. naukovykh prats, 1 (129), 64-71. Kyiv : Vydavnytstvo NPU imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].

6. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian school. Conceptual Framework for Secondary School Reform]. (2016). URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna %20](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20).

7. Pedahohichna maisternist : Khrestomatiia [Pedagogical mastery : Anthology]. (2008). Uporiad. : I. A. Ziazun, N. H. Bazylevych, T. H. Dmytrenko ta in. ; I. A. Ziazun (Ed.). Kyiv : SPД Bohdanova A. M. [in Ukrainian].

8. Telychko, N. V. (2014). Teoriia i metodyka formuvannia osnov pedahohichnoi maisternosti maibutnoho uchytelia pochatkovykh klasiv [Theory and methods of forming the foundations of pedagogical skills of the future primary school teacher]. Kyiv : Kondor [in Ukrainian].

9. Topuzov, O. M., Malykhin, O. V., & Opaliuk, T. L. (2018). Pedahohichna maisternist : rozvytok profesiyno-pedahohichnoi adaptivnosti ta sotsialnoi refleksii maibutnoho vchytelia [Pedagogical mastery : Development of professional-pedagogical adaptability and social reflection of future teachers]. Kyiv : Pedahohichna dumka [in Ukrainian].

10. Fomina, L. (2024). Pedahohichna maisternist vykladacha ZVO – osnova profesiynoi kompetentnosti [Pedagogical mastery of a higher education institution teacher – the foundation of professional competence]. *Vicnyk nauky ta osvity – Bulletin of Science and Education*, 8 (26). Retrieved from: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-1228-1242](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-1228-1242) [in Ukrainian].

11. Bartkiv, O., & Smalko, O. (2021). Formation of fundamentals of pedagogical skills of future teachers. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series : «Pedagogy. Social Work»*, 1 (48), 24-28. Retrieved from: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.24-28>.